

Prawidłowy rozwój niemowlęcia

1 miesiąc życia

W ułożeniu na plecach głowa ułożona jest na prawym lub lewym policzku. Rączki zgięte we wszystkich stawach, piąstki zaciśnięte. Nóżki zgięte we wszystkich stawach, wykonują ruchy naprzemiennego kopania wzdłuż podłoża. Podczas podciągania do siadu głowa opada luźno do tyłu. Dziecko położone na brzuchu nie unosi głowy, układa ją na boku. Dłonie zaciśnięte w piąstki znajdują się na wysokości barków. Kolana zgięte pod brzuszkiem.. Noworodek podtrzymywany w pozycji pionowej nie potrafi utrzymać głowy, demonstruje tzw. „chód automatyczny”. Odruchowo chwytą całą dłoń przedmiot, który znajduje się w jego zasięgu lecz nie unosi go nad podłoże i nie ogląda go. Często występuje odruch Moro – wyrzut kończyn górnych w bok przy nagłym bodźcu. Dziecko w tym wieku zwraca twarz w kierunku światła. Wydaje słabe dźwięki gardłowe. Uspokaja się głaskane, przytulane.

2 miesiąc życia

W ułożeniu na plecach głowa układa się twarzą w linii środkowej ciała co najmniej na kilkanaście sekund. Dziecko próbuje oderwać na chwilę obie rączki od podłoża, piąstki nadal zaciśnięte, chwytają całą dłoń przypadkowy przedmiot i łatwiej go wypuszczają. Kończyny dolne coraz częściej odrywają się od podłoża i kopią naprzemiennie. W ułożeniu na brzuchu niemowlę unosi głowę pod kątem ok.45° jak również przekłada ją z jednego na drugi policzek, piąstki przesuwają się przed barki. Podtrzymywany w pionie utrzymuje głowę przez moment. Podciągany do siadu zaczyna przyciągać głowę do klatki piersiowej lub przynajmniej napina mięśnie szyi i brzucha. Skupia wzrok na świetle, wsłuchuje się w dźwięki. Mowa – wydaje dźwięki przypominające samogłoski a, e, pomrukuje. Zatrzymuje wzrok gdy mówi do niego mama, żywnia się, macha rączkami.

3 miesiąc życia

Ułożone na plecach głowa układa się częściej na potylicy – twarzą do góry, miednica, plecy i łopatki przylegają do podłoża. Kończyny górne unoszone są w kierunku linii środkowej ciała i zasięgu wzroku. Dłonie czasem otwarte, pojawia się aktywny chwyt – porusza grzechotką włożoną mu do ręki. Nóżki zgięte we wszystkich stawach unoszone są w górę. Ułożone na brzuchu niemowlę unosi głowę i twarz pionowo do góry, podpira się na przedramionach – łokcie wysunięte nieco przed barki, dłonie czasami otwarte. Miednica spoczywa płasko na podłożu. Podtrzymywany pionowo ugina nóżki, nie podpira się na podłożu. Podciągany do siadu lekko unosi głowę. Śledzi wzrokiem przedmioty np. grzechotkę, zwraca wzrok w kierunku powstawania dźwięku. Dziecko zaczyna wydawać gardłowe dźwięki podobne do k,g, aa,uu, czasem ich połączenia np. guu – jest to etap gruchania. Dziecko śledzi wzrokiem osoby, uśmiecha się do wszystkich, nawet obcych.

4 miesiąc życia

W ułożeniu na plecach dziecko układa się symetrycznie. Swobodnie wyciąga ręce do zabawek, dotyka je, ogląda i bawi się własnymi paluszkami, rączki częściej otwarte. Zaczyna dotykać rączkami własnych kolan i brzuszka. Nóżki zgięte unoszone są w górę. Niemowlę położone na brzuchu unosi głowę i klatkę piersiową, pewnie podpira się na przedramionach. Podtrzymywane pionowo opiera się na palcach o podłoże, lekko podpira się nogami. Podczas podciągania do siadu unosi głowę i utrzymuje ją w linii kręgosłupa, unosi przy tym aktywnie zgięte nogi. Szuka źródła dźwięku obracając głowę, reaguje gruchaniem na słyszany rozmowę. Śmieje się gdy się do niego przemawia. Protestuje gdy zabiera się mu z rączki zabawkę. Cieszy się gdy ktoś się z nim bawi.

5 miesiąc życia

W ułożeniu na plecach dziecko zaczyna sięgać ręką do przedmiotu znajdującego się po przeciwnej stronie ciała. Jest to pierwszy element obrotu na bok. Poza tym nóżki dźwigane są coraz wyżej, co powoduje, że dziecko łapie rączkami za stópki i ciągnie je w kierunku ust. Dłonie cały czas otwarte, bawi się grzechotką przekładając ją z ręki do ręki i wkładając do ust. Niemowlę ułożone na brzuchu zaczyna się podpirać na otwartych dłoniach albo wykonuje tzw. „kołyskę” lub „pływanie”, podpierając się na jednym łokciu wyciąga drugą rękę do zabawki.. Dziecko podtrzymywane w pionie ugina nogi choć na moment potrafi przejąć swój ciężar ciała. Podciągane do siadu przyciąga głowę do klatki piersiowej. W tym wieku niemowlę reaguje na ton, modulację głosu, odróżnia dźwięki przyjazne od nieprzyjaznych. Gaworzy zwłaszcza gdy jest samo, grucha i wydaje okrzyki radości. Przestaje płakać gdy się z nim rozmawia, reaguje na śpiew lub muzykę.

6 miesiąc życia

Dziecko ułożone na plecach często zmienia swą pozycję obracając się na bok i na brzuch, bawi się swoimi stópkami wkładając je do buzi, unosi głowę. Dłonie otwarte chwytają przedmioty przeciwstawiając kciuk. W ułożeniu na brzuszku podpira się na otwartych dłoniach przy wyprostowanych rękach. Odrywa klatkę piersiową i brzuch od podłoża. Niemowlę sześciomiesięczne samo chwytą palce badającego i podciąga się do siadu. Posadzone siedzi przy niewielkiej pomocy, podpierając się rękoma z przodu, plecy zgięte. Jeszcze nie jest przygotowane do siadu prostego np. w rogu kanapy! Podtrzymywane w pozycji pionowej dziecko „sprężynuje” – zgina i prostuje nogi opierając się na palcach stóp. Dziecko pewnie lokalizuje miejsce powstawania dźwięku, w każdej pozycji zwraca twarz w jego kierunku. Śledzi osobę mówiącą, koncentruje uwagę, zaczyna powtarzać sylaby np. gagaga. Wyciąga rączki aby go wziąć na ręce. Rozpoznaje osoby znajome od nieznanomych.

7 miesiąc życia

Niemowlę potrafi zatrzymać się w pozycji na boku. Jeśli wcześniej nauczyło się obracać na brzuch to w tym miesiącu powinno zacząć obracać się z powrotem na plecy. W ułożeniu na brzuchu powoli podciąga kolana w celu uzyskania pozycji czworacznej jednak częściej nóżki rozsuwają się na boki. Potrafi podpirać się na jednej wyprostowanej w łokciu ręce a drugą sięgać do zabawki na podłożu. Samo potrafi oburącz podciągnąć się do pozycji siedzącej. Siedzi z podparciem z przodu. Podciągane wstaje i stoi przez moment trzymane za rączki. Trzymając zabawkę w dłoni potrafi przełożyć ją do drugiej ręki, obraca w rękach zabawkę. Spogląda na zabawkę, która upadła. Gaworzy, zwraca na siebie uwagę wymawiając określone sylaby. Bawi się w zabawę „a-kuku”, ściąga z twarzy pieluchę. Przytula policzek do twarzy dorosłego.

8 miesiąc życia

Aktywnie obraca się z pleców na brzuch i odwrotnie. W pozycji na boku podpira się na jednej ręce unosząc tułów do siadu bocznego-skośnego, noga leżąca wyżej wysuwa się do podporu na stopie stabilizując siad. Wolna ręka unosi się do góry, chwytą zabawki lub poręcz, meble podciągając się stopniowo do stania. Posadzone potrafi przez chwilę siedzieć bez podporu. Osiąga pewną pozycję czworaczą, kołysze się z przodu do tyłu, po kilku dniach rusza najpierw do tyłu a następnie do przodu. W ułożeniu na brzuchu pełza jak foka do tyłu. Chwytą małe przedmioty wyprostowanym kciukiem i palcem wskazującym. Świadomie wypuszcza i podnosi przedmioty. W tym miesiącu dziecko coraz wyraźniej wymawia różne sylaby, niektóre układają się w konkretne wyrazy np. ma-ma, ta-ta....Zaczyna zwracać uwagę na ciche dźwięki, potrafi samo gaworzyć szeptem. Dziecko wyraźnie boi się obcych osób. Obserwuje dorosłych. Przypatruje się sobie w lustrze.

9 miesiąc życia

W tym miesiącu dziecko raczkuje naprzemiennie do przodu. Pojawia się umiejętność wstawania poprzez podciąganie się jedną ręką do góry i odpychanie przeciwną nogą. Stoi trzymając się mebli lub podtrzymywane. Dziecko z pozycji na czworakach potrafi usiąść najpierw skośnie a następnie prosto. Siedzi dobrze utrzymując równowagę. Podpira się również z tyłu. W siadzie potrafi obracać się wokół własnej osi. Będąc na brzuchu pełza jak foka do przodu i obraca się w koło. Podczas siedzenia dziecko bawi się dwoma zabawkami np. uderzając jedną o drugą, wkłada i wyjmuje przedmioty z pojemnika, pokazuje palcem wskazującym szczegóły zabawki. Trzyma dwiema rękami butelkę. Bawi się w kosi-kosi, chowanego, nasłuchuje zegarka utrzymanego mu przy uchu. Papple kilka różnych sylab. Złości się gdy zabiera mu się z ręki zabawkę.

10 miesiąc życia

Dziecko w tym miesiącu pewnie czworakuje często zmieniając swe pozycje. Siedzi z wyprostowanymi plecami, utrzymuje równowagę nawet gdy uniesiemy mu wyżej nóżki. Stojąc i trzymając się mebli zaczyna przesuwac się wzdłuż nich bokiem. Celowo wyrzuca trzymane przedmioty. Podaje zabawkę dorosłemu lecz nie potrafi jej puścić gdy ten ją odbiera. Rozumie nazwy przedmiotów z najbliższego otoczenia oraz znaczenie pytania „gdzie ?” lub „daj mi”. Mówi mama, tata, prowadzi monologi, naśladuje dźwięki. Reaguje na swoje imię. Robi pa-pa.

11-12 miesiąc życia

W tym wieku dziecko swobodnie wstaje samodzielnie przy meblach, chodzi wzdłuż nich. Potrafi przytrzymać się jedną ręką a drugą bawi się zabawką. Większość dzieci potrafi puścić się mebla i swobodnie stać na rozstawionych nogach. Prowadzone za jedną ręką stawiają pierwsze kroki w przód. Od tego czasu w ciągu 4-6 ciu najbliższych tygodni dziecko zacznie samodzielnie chodzić. Pod koniec pierwszego roku dziecko chwytą zgiętym kciukiem i palcem wskazującym. Podając zabawkę dorosłemu potrafi ją wypuścić z dłoni. Wkłada przedmioty w niewielkie otwory. Próbuje postawić dwie kostki jedna na drugiej. Dwunastomiesięczne dziecko rozumie i wykonuje proste polecenia np. „chodź do mamy”, „podaj lalę”.... Używa wyrażen dźwiękonaśladowczych np. hau, bum, am. Potrafi samodzielnie pić z filiżanki i posługiwać się łyżeczką. Przegląda się w lustrze, uśmiecha się do siebie.

Rozwój

NIEMOWLĘCIA

ULOTKA DLA RODZICÓW

Opracowanie: lek.med.Renata Błęcha

Ulotka wydana dzięki dotacji Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

Żywiec 2006

	WIEK RACZKOWANIA	WIEK SIADANIA	WIEK CHODZENIA	WIEK CHWYTANIA	WIEK ROZWOJU PERCEPCJI	WIEK ROZWOJU MOWY
Koniec 12. miesiąca						Pierwsze sensowne słowo
Koniec 11. miesiąca						Nadładuje dźwięki (np. wibrację warg)
Koniec 10. miesiąca						Dialog: nadładuje znane sylaby
Koniec 9. miesiąca						Podważanie sylab (ga-ga etc.)
Koniec 8. miesiąca						Szeptanie (cichy wymawiane głoski)
Koniec 7. miesiąca						Gaworzenie — wyraźne sylaby o zmiennej sile dźwięku i wysokości tonu
Koniec 6. miesiąca						Rytmiczne ciągi sylabowe
Koniec 5. miesiąca						Głoski szczelinowe (podobne do w)
Koniec 4. miesiąca						Głoski szczelinowe (podobne do w) głoski wargowe (m, b)
Koniec 3. miesiąca						Łańcuchy głosek „rrrrr”
Koniec 2. miesiąca						Głoski gardłowe e-ech, ek-cie, e-rthe
Koniec 1. miesiąca						Samogłoski pomiędzy a, e, ehe, he
Noworodek						Krzyk przy odczuciach niezadowolenia

PSYCHOMOTORYCZNY ROZWÓJ NIEMOWLĘCIA

opracowany na podstawie Monachijskiej Funkcjonalnej Diagnostyki Rozwojowej wg Theodora Helbrügge

Niepokojące objawy w zachowaniu dziecka:

- kłopoty ze ssaniem
- mała ruchliwość
- drżenie rąk albo nóg
- układanie główki stale na jedną stronę
- wyginanie się do tyłu, a także częste odginanie głowy
- asymetria w rozwoju ruchowym, np. kopie tylko jedną nóżką, zaciska jedną piąstkę
- silne zaciskanie dłoni po 3 miesiącu życia
- nadpobudliwość i nadwrażliwość na zmiany bodźców np. hałas (dziecko przeży całe ciało)
- nietolerowanie pozycji na brzuchu – płacze, nie potrafi podparć się na rękach, ma trudności z unoszeniem głowy
- trzymane w pozycji pionowej mocno podparcia się palcami stóp o podłogę, krzyżuje usztywnione w kolanach nogi
- kiedy się je podciąga za rączki, aby skłonić do siedzenia, główka opada do tyłu (po 3 miesiącu życia)
- nie obraca się z pleców na brzusek i nie lubi przebywać dłużej w tej pozycji
- trudności z zasypianiem albo sen płytki, krótki, niemowlę marudne, niecierpliwe, niespokojne nawet podczas ssania piersi
- drgawki i utraty świadomości, zanoszenie się lub bezdechy

Choć to lekarz po wnikliwym badaniu stawia rozpoznanie, bezcenna w diagnostyce jest wnikliwa obserwacja dziecka, przez rodziców. Dlatego, gdy tylko zauważysz coś niepokojącego w zachowaniu malucha, skontaktuj się z pediatrą.

Dla przyszłego rozwoju dziecka najważniejsze jest, by wykryć zaburzenie w pierwszych 3-4 miesiącach życia i od razu rozpocząć rehabilitację.